

CURSUL I. INTEGRALA NEDEFINITĂ.

1. Primitive. Proprietăți.

Pe parcursul cursului, I este un interval;

Definiția 1. Fie $f: I \rightarrow R$. Se spune că f admite primitive pe I dacă $\exists F: I \rightarrow R$ astfel încât

a) F este derivabilă pe I;

b) $F'(x) = f(x), \forall x \in I$.

F se numește primitiva lui f. (I poate fi și o reuniune finită disjunctă de intervale).

Teorema 1.1 Fie $f: I \rightarrow R$. Dacă $F_1, F_2: I \rightarrow R$ sunt două primitive ale funcției f, atunci există o constantă $c \in R$ astfel încât $F_1(x) = F_2(x) + c, \forall x \in I$.

Demonstrație : Dacă F_1, F_2 sunt primitive atunci F_1, F_2 sunt derivabile $\Rightarrow F_1'(x) = F_2'(x) = f(x) \quad \forall x \in I$

$\Leftrightarrow (F_1 - F_2)'(x) = F_1'(x) - F_2'(x) = 0, x \in I. \Rightarrow F_1(x) - F_2(x) = c, c = \text{constantă}$

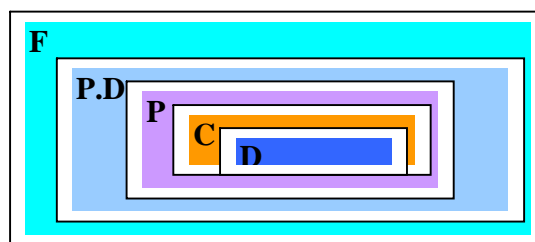
OBS 1. Fiind dată o primitivă F_0 a unei funcții atunci orice primitivă F a lui f are forma $F = F_0 + c, c = \text{constantă}$
 $\Rightarrow$ f admite o infinitate de primitive.

OBS 2. Teorema nu mai rămâne adevărată dacă I este o reuniune disjunctă de intervale Expl: $f: R - \{0\}, f(x) = x^2$

$F = \frac{x^3}{3}, G = \begin{cases} \frac{x^3}{3} + 1 \\ \frac{x^3}{3} + 2 \end{cases}$ F, G sunt primitive ale lui f dar F-G nu e constantă . Contradicție cu T 1.1

OBS 3. Orice funcție care admite primitive are **Proprietatea lui Darboux.**

Se știe că derivata oricărei funcții are P. lui Darboux , rezultă că f are P lui Darboux. $F' = f$.

OBS 4. Dacă I este interval și $f(I) \stackrel{\text{def}}{=} \{f(x) / x \in I\}$ nu este interval atunci f nu admite primitive.

Dacă presupunem că f admite primitive atunci din OBS 3 rezultă că f are P lui Darboux, rezultă $f(I)$ este interval ceea ce este o contradicție.

OBS 5. Orice funcție continuă definită pe un interval admite primitive.

Definiția 2. Fie $f: I \rightarrow R$ o funcție care admite primitive. Mulțimea tuturor primitivelor lui f se numește **integrala nedefinită** a funcției f și se notează prin simbolul $\int f(x) dx$. Operația de calculare a primitivelor unei funcții (care admite primitive) se numește **integrare**.

Simbolul $\int$ a fost propus pentru prima dată de Leibniz, în 1675.

Fie $F(I) = \{f: I \rightarrow R\}$ Pe această mulțime se introduc operațiile :

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

$$(f+g)(x) = f(x) + g(x),$$

$$(\alpha f)(x) = \alpha \cdot f(x) \quad \forall x \in R, \alpha \text{ constantă}$$

$$C = \{f : I \rightarrow R / f \in R\}$$

$$\int f(x) dx = \{F \in F(I) / F \text{ primitivă a lui } f\}.$$

Teorema 1.2 Dacă $f, g: I \rightarrow R$ sunt funcții care admit primitive și $a \in R, a \neq 0$, atunci funcțiile $f+g$, αf admit de asemenea primitive și au loc relațiile: $\int (f+g) = \int f + \int g$, $\int \alpha f = \alpha \int f, \alpha \neq 0, \int f = \int f + C$

2. PRIMITIVELE FUNCȚILOR CONTINUE SIMPLE

$$1. \int c dx = c \cdot x + C, \quad c \in R$$

$$\text{Ex } \int 6 dx = 6x + C$$

$$2. \int x^n dx = \frac{x^{n+1}}{n+1} + C$$

$$\text{Ex. } \int x^{10} dx = \frac{x^{11}}{11} + C$$

$$3. \int x^\alpha dx = \frac{x^{\alpha+1}}{\alpha+1} + C$$

$$\text{Ex } \int \sqrt[3]{x} dx = \int x^{\frac{1}{3}} dx = \frac{x^{\frac{1}{3}+1}}{\frac{1}{3}+1} + C = \frac{x^{\frac{4}{3}}}{\frac{4}{3}} + C = \frac{3}{4} \cdot \sqrt[3]{x^4} + C$$

$$4. \int a^x dx = \frac{a^x}{\ln a} + C$$

$$\text{Ex } \int 2^x dx = \frac{2^x}{\ln 2} + C$$

$$5. \int e^x dx = e^x + C$$

$$6. \int \frac{1}{x} dx = \ln |x| + C$$

$$7. \int \frac{1}{\sin^2 x} dx = -\text{ctgx} + C$$

$$8. \int \frac{1}{\cos^2 x} dx = \text{tgx} + C$$

$$9. \int \sin x dx = -\cos x + C$$

$$10. \int \cos x dx = \sin x + C$$

$$11. \int \frac{1}{x^2 + a^2} dx = \frac{1}{a} \text{arctg} \frac{x}{a} + C$$

$$\text{Ex } \int \frac{1}{x^2 + 5^2} dx = \frac{1}{5} \text{arctg} \frac{x}{5} + C$$

$$12. \int \frac{1}{x^2 - a^2} dx = \frac{1}{2a} \ln \left| \frac{x-a}{x+a} \right| + C$$

$$\text{Ex } \int \frac{1}{x^2 - 25} dx = \frac{1}{10} \ln \left| \frac{x-5}{x+5} \right| + C$$

$$13. \int \frac{1}{\sqrt{x^2 + a^2}} dx = \ln(x + \sqrt{a^2 + x^2}) + C$$

$$\text{Ex } \int \frac{1}{\sqrt{x^2 + 4^2}} dx = \ln(x + \sqrt{4^2 + x^2}) + C$$

$$14. \int \frac{1}{\sqrt{x^2 - a^2}} dx = \ln \left| x + \sqrt{x^2 - a^2} \right| + C$$

$$\text{Ex } \int \frac{1}{\sqrt{x^2 - 49}} dx = \ln \left| x + \sqrt{x^2 - 49} \right| + C$$

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

$$15. \int \frac{1}{\sqrt{a^2 - x^2}} dx = \arcsin \frac{x}{a} + C$$

$$\text{Ex } \int \frac{1}{\sqrt{16 - x^2}} dx = \arcsin \frac{x}{4} + C$$

$$16. \int \operatorname{tg} x dx = -\ln|\cos x| + C$$

$$17. \int \operatorname{ctg} x dx = \ln|\sin x| + C$$

$$18. \int \frac{x}{\sqrt{x^2 + a^2}} dx = \sqrt{x^2 + a^2} + C$$

$$\text{Ex } \int \frac{x}{\sqrt{x^2 + 25}} dx = \sqrt{x^2 + 25} + C$$

$$19. \int \frac{x}{\sqrt{x^2 - a^2}} dx = \sqrt{x^2 - a^2} + C$$

$$\text{Ex } \int \frac{x}{\sqrt{x^2 - 36}} dx = \sqrt{x^2 - 36} + C$$

$$20. \int \frac{x}{\sqrt{a^2 - x^2}} dx = -\sqrt{a^2 - x^2} + C$$

$$\text{Ex } \int \frac{x}{\sqrt{25 - x^2}} dx = -\sqrt{25 - x^2} + C$$

$$21. \int \sqrt{x^2 + a^2} dx = \frac{x}{2} \sqrt{x^2 + a^2} + \frac{a^2}{2} \ln|x + \sqrt{x^2 + a^2}| + C$$

$$\text{Ex } \int \sqrt{x^2 + 7} dx = \frac{x}{2} \sqrt{x^2 + 7} + \frac{7}{2} \ln|x + \sqrt{x^2 + 7}| + C$$

$$22. \int \sqrt{x^2 - a^2} dx = \frac{x}{2} \sqrt{x^2 - a^2} - \frac{a^2}{2} \ln|x + \sqrt{x^2 - a^2}| + C$$

$$\text{Ex } \int \sqrt{x^2 - 9} dx = \frac{x}{2} \sqrt{x^2 - 9} - \frac{9}{2} \ln|x + \sqrt{x^2 - 9}| + C$$

$$23. \int \sqrt{a^2 - x^2} dx = \frac{x}{2} \sqrt{a^2 - x^2} + \frac{a^2}{2} \arcsin \frac{x}{a} + C$$

$$\text{Ex } \int \sqrt{a^2 - x^2} dx = \frac{x}{2} \sqrt{a^2 - x^2} + \frac{a^2}{2} \arcsin \frac{x}{a} + C$$

I. Să se calculeze primitivile următoarelor funcții.

$$1. \int (3x^5 - 2x^3 + 3x - 2) dx$$

$$2. \int x(x-1)(x-2) dx$$

$$3. \int (\sqrt{x} + 1)(x - \sqrt{x} + 1) dx$$

$$4. \int \left(\sqrt[3]{x} + \frac{1}{x^3 \sqrt{x}} \right) dx$$

$$5. \int (2\sqrt{x} - \sqrt[3]{x} + 4\sqrt[5]{x}) dx$$

$$6. \int \left(\frac{5}{\sqrt[5]{x}} - \frac{3}{\sqrt[3]{x}} + \frac{2}{\sqrt{x}} \right) dx$$

$$7. \int x \sqrt{(x-1)^3} dx$$

$$8. \int \left(2x + \frac{5}{x} - \frac{3}{x^2} \right) dx$$

$$9. \int \left(e^x + \frac{1}{e^x} \right) dx$$

$$10. \int (x^5 + 5^x) dx$$

$$11. \int \left(\frac{5 + 4x}{x} \right)^2 dx$$

$$12. \int \frac{(x+2)^3}{x^3} dx$$

$$13. \int \sqrt{x^2 + 4} dx$$

$$14. \int \sqrt{x^2 - 9} dx$$

$$15. \int \sqrt{4 - x^2} dx$$

$$16^*. \int \frac{1}{x + \sqrt{x^2 - 1}} dx$$

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

17*.
$$\int \frac{x^2 + 3}{\sqrt{x^2 + 2}} dx$$

19*.
$$\int \frac{1}{\sin^2 x \cdot \cos^2 x} dx$$

21*.
$$\int \sqrt{\frac{1+x}{1-x}} dx$$

18*.
$$\int \frac{x^2 - 2}{\sqrt{x^2 - 3}} dx$$

20*.
$$\int \frac{1}{\sin x \cdot \cos x} dx$$

3. PRIMITIVELE FUNCȚILOR CONTINUE COMPUSE

1.
$$\int \varphi'(x) dx = \varphi(x) + C, \quad \varphi(x) \in R$$

Ex
$$\int (5x+1)' dx = 5x+1+C$$

2.
$$\int \varphi(x) \cdot \varphi'(x) dx = \frac{\varphi(x)^2}{2} + C$$

Ex
$$\int (4x+3) \cdot 4 dx = \frac{(4x+3)^2}{2} + C$$

3.
$$\int \varphi(x)^n \cdot \varphi'(x) dx = \frac{\varphi(x)^{n+1}}{n+1} + C$$

Ex
$$\int (5x+2)^7 \cdot 5 dx = \frac{(5x+2)^8}{8} + C$$

4.
$$\int e^{\varphi(x)} \cdot \varphi'(x) dx = e^{\varphi(x)} + C$$

Ex
$$\int e^{2x+4} \cdot 2 dx = e^{2x+4} + C$$

5.
$$\int a^{\varphi(x)} \cdot \varphi'(x) dx = \frac{a^{\varphi(x)}}{\ln a} + C$$

Ex
$$\int 4^{3x} \cdot 3 dx = \frac{4^{3x}}{\ln 4} + C$$

6.
$$\int \frac{\varphi'(x)}{\varphi(x)} dx = \ln|\varphi(x)| + C$$

Ex
$$\int \frac{12}{12x+7} dx = \ln|12x+7| + C$$

7.
$$\int \frac{\varphi'(x)}{\varphi^n(x)} dx = \frac{-1}{n-1} \cdot \frac{1}{\varphi^{n-1}(x)} + C$$

Ex
$$\int \frac{2}{(2x-4)^6} dx = \frac{-1}{5} \cdot \frac{1}{(2x-4)^5} + C$$

8.
$$\int \frac{\varphi'(x)}{\varphi^2(x) - a^2} dx = \frac{1}{2a} \ln \left| \frac{\varphi(x) - a}{\varphi(x) + a} \right| + C$$

Ex
$$\int \frac{4}{16x^2 - 9} dx = \frac{1}{6} \ln \left| \frac{4x-3}{4x+3} \right| + C$$

9.
$$\int \frac{\varphi'(x)}{\varphi^2(x) + a^2} dx = \frac{1}{a} \operatorname{arctg} \frac{\varphi(x)}{a} + C$$

Ex
$$\int \frac{5}{25x^2 + 4} dx = \frac{1}{2} \operatorname{arctg} \frac{5x}{2} + C$$

10.
$$\int \varphi'(x) \cdot \sin \varphi(x) dx = -\cos \varphi(x) + C$$

Ex
$$\int 4 \cdot \sin(4x-5) dx = -\cos(4x-5) + C$$

11.
$$\int \varphi'(x) \cdot \cos \varphi(x) dx = \sin \varphi(x) + C$$

Ex
$$\int 6x \cdot \cos(3x^2 + 7) dx = \sin(3x^2 + 7) + C$$

12.
$$\int \varphi'(x) \cdot \operatorname{tg} \varphi(x) dx = -\ln|\cos \varphi(x)| + C$$

Ex
$$\int 5 \cdot \operatorname{tg}(5x-7) dx = -\ln|\cos(5x-7)| + C$$

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

$$13. \int \varphi'(x) \cdot \operatorname{ctg} \varphi(x) dx = \ln |\sin \varphi(x)| + C \quad \text{Ex } \int 8 \cdot \operatorname{ctg}(8x+6) dx = \ln |\sin(8x+6)| + C$$

$$14. \int \frac{\varphi'(x)}{\cos^2 \varphi(x)} dx = \operatorname{tg} \varphi(x) + C \quad \text{Ex } \int \frac{6}{\cos^2 6x} dx = \operatorname{tg} 6x + C$$

$$15. \int \frac{\varphi'(x)}{\sin^2 \varphi(x)} dx = -\operatorname{ctg} \varphi(x) + C \quad \text{Ex } \int \frac{5}{\sin^2(5x-9)} dx = -\operatorname{ctg}(5x-9) + C$$

$$16. \int \frac{\varphi(x)\varphi'(x)}{\sqrt{\varphi^2(x)-a^2}} dx = \sqrt{\varphi^2(x)-a^2} + C \quad \text{Ex } \int \frac{3x \cdot 3}{\sqrt{9x^2-4}} dx = \sqrt{9x^2-4} + C$$

$$17. \int \frac{\varphi(x)\varphi'(x)}{\sqrt{\varphi^2(x)+a^2}} dx = \sqrt{\varphi^2(x)+a^2} + C \quad \text{Ex } \int \frac{4x \cdot 4}{\sqrt{16x^2+25}} dx = \sqrt{16x^2+25} + C$$

$$18. \int \frac{\varphi(x)\varphi'(x)}{\sqrt{a^2-\varphi^2(x)}} dx = -\sqrt{a^2-\varphi^2(x)} + C \quad \text{Ex } \int \frac{2x \cdot 2}{\sqrt{9-4x^2}} dx = -\sqrt{9-4x^2} + C$$

$$19. \int \frac{\varphi'(x)}{\sqrt{\varphi(x)^2+a^2}} dx = \ln(\varphi(x) + \sqrt{\varphi(x)^2+a^2}) + C \quad \text{Ex } \int \frac{5}{\sqrt{25x^2+7^2}} dx = \ln(5x + \sqrt{25x^2+7^2}) + C$$

$$20. \int \frac{\varphi'(x)}{\sqrt{\varphi(x)^2-a^2}} dx = \ln |\varphi(x) + \sqrt{\varphi(x)^2-a^2}| + C \quad \text{Ex } \int \frac{3}{\sqrt{9x^2-4^2}} dx = \ln |3x + \sqrt{9x^2-4^2}| + C$$

$$21. \int \frac{\varphi'(x)}{\sqrt{a^2-\varphi(x)^2}} dx = \arcsin \frac{\varphi(x)}{a} + C \quad \text{Ex } \int \frac{2}{\sqrt{5^2-4x^2}} dx = \arcsin \frac{2x}{5} + C$$

$$22. \int \sqrt{\varphi(x)^2+a^2} dx = \frac{\varphi(x)}{2} \sqrt{\varphi(x)^2+a^2} + \frac{a^2}{2} \ln |\varphi(x) + \sqrt{\varphi(x)^2+a^2}| + C$$

$$23. \int \sqrt{\varphi(x)^2-a^2} dx = \frac{\varphi(x)}{2} \sqrt{\varphi(x)^2-a^2} - \frac{a^2}{2} \ln |\varphi(x) + \sqrt{\varphi(x)^2-a^2}| + C$$

$$24. \int \sqrt{a^2-\varphi(x)^2} dx = \frac{\varphi(x)}{2} \sqrt{a^2-\varphi(x)^2} + \frac{a^2}{2} \arcsin \frac{\varphi(x)}{a} + C$$

II. Să se calculeze primitivele următoarelor funcții compuse.

$$1. \int 5 \cdot 2^{5x} dx$$

$$2. \int 3^{4x} dx$$

$$3. \int 4 \sin 4x dx$$

$$4. \int 3 \cos 3x dx$$

$$5. \int \frac{1}{5x+3} dx$$

$$6. \int \frac{1}{4x^2+9} dx$$

$$7. \int \frac{1}{4x^2-16} dx$$

$$8. \int \frac{1}{25-9x^2} dx$$

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

$$9. \int \frac{1}{\cos^2 3x} dx \quad 10. \int \frac{1}{\sin^2 5x} dx \quad 11. \int \operatorname{tg} 4x dx \quad 12. \int 2 \operatorname{ctg} 2x dx$$

$$13. \int \frac{1}{\sqrt{16x^2 + 4^2}} dx \quad 14. \int \frac{1}{\sqrt{9 - 16x^2}} dx$$

III. Să se arate că următoarele funcții nu admit primitive.

$$1. f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} -1, & x < 0 \\ 1, & x \geq 0 \end{cases} \quad 2. f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = [x] \text{ (partea întregă din } x)$$

$$3. f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} -1, & x < 0 \\ 0, & x = 0 \\ 1, & x > 0 \end{cases} \quad 4. f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = [X] + X$$

$$5. f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} -1, & x \in (-\infty, 0] \\ x + 1, & x \in (0, +\infty) \end{cases} \quad 6. f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} \sin x, & x \neq 0 \\ 2, & x = 0 \end{cases}$$

IV. Să se determine a, b numere reale astfel încât F să fie primitiva unei funcții f.

$$1^*. F(x) = \begin{cases} \ln(ax + b), & x > 1 \\ \frac{x+1}{x^2+1}, & x \leq 1 \end{cases} \quad 2^*. F(x) = \begin{cases} 1 + \ln^2 x, & x \in [1, e) \\ (2a-3)x + b^2, & x \in [e, e^2] \end{cases}$$

$$3^*. F(x) = \begin{cases} 2a \cdot e^{3x} + b, & x \leq 0 \\ \sqrt{2x^2 - 4x + 1}, & x > 0 \end{cases} \quad 4^*. F(x) = \begin{cases} \frac{ax+b}{x^2+1}, & x \leq 0 \\ \sqrt{x^2 - 6x + 9}, & x > 0 \end{cases}$$

$$5^*. F(x) = \begin{cases} a \cdot e^{2x} + 2bx + 1, & x \leq 0 \\ \frac{3x+a}{x^2+2}, & x > 0 \end{cases} \quad 6^*. F(x) = \begin{cases} x^2 + ax + b, & x > 0 \\ \sin x + 3 \cos x, & x \leq 0 \end{cases}$$

V. Să se verifice dacă următoarele funcții admit primitive și în caz afirmativ să se determine o primitivă.

$$1. f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} x^2 + 3, & x < 0 \\ e^x + 2, & x \geq 0 \end{cases} \quad 2. f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} \frac{1}{x^2 + 4}, & x \leq 0 \\ \frac{1}{4} - \sqrt{x}, & x > 0 \end{cases}$$

$$3^*. f: [0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} \sqrt{x} + \sqrt[3]{x}, & x \in [0, 1) \\ \frac{1}{\sqrt{x}} + \frac{1}{\sqrt[3]{x}}, & x \geq 1 \end{cases} \quad 4^*. f: [-2, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} \frac{x^3 + 2^x}{3}, & x \geq 0 \\ \frac{1}{\sqrt{9 - x^2}}, & x \in [-2, 0) \end{cases}$$

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

DERIVATE

Nr	FUNCTIA	DERIVATA	MULTIMEA PE CARE FUNCTIA ESTE DERIVABILĂ	FUNCTIA COMPUSĂ	DERIVATA
1.	C	0	R		
2.	x	1	R	u	u'
3.	xⁿ	nx ⁿ⁻¹	R	u ⁿ	n.u ⁿ⁻¹ .u'
4.	x^a	ax ^{a-1}	[0, ∞]	u ^a	au ^{a-1} .u'
5.	$\frac{1}{x}$	$-\frac{1}{x^2}$	R*	$\frac{1}{u}$	$-\frac{1}{u^2} \cdot u'$
6.	$\frac{1}{x^n}$	$-\frac{n}{x^{n+1}}$	R*	$\frac{1}{u^n}$	$-n/u^{n+1} \cdot u'$
7.	$\sqrt{x}$	$\frac{1}{2\sqrt{x}}$	R* ₊	$\sqrt{u}$	$\frac{1}{2\sqrt{u}} u'$
8.	$\sqrt[n]{x}$	$\frac{1}{n\sqrt[n]{x^{n-1}}}$	R* _{+,n par} R* _{,n impar}	$\sqrt[n]{u}$	$\frac{1}{n\sqrt[n]{u^{n-1}}} u'$
9.	sin x	cosx	R	sin u	u'cos u
10.	cos x	-sinx	R	cos u	-u'sin u
11.	tg x	$\frac{1}{\cos^2 x}$	$R \setminus \{(2k+1)\frac{\pi}{2} \mid k \in Z\}$	tg u	$\frac{1}{\cos^2 u} u'$
12.	ctg x	$-\frac{1}{\sin^2 x}$	$R \setminus \{k\pi \mid k \in Z\}$	ctg u	$-\frac{1}{\sin^2 u} u'$
13.	arcsin x	$\frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$	(-1,1)	arcsin u	$\frac{1}{\sqrt{1-u^2}} u'$
14.	arccos x	$-\frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$	(-1,1)	arccos u	$-\frac{1}{\sqrt{1-u^2}} u'$
15.	arctg x	$\frac{1}{1+x^2}$	R	arctg u	$\frac{1}{1+u^2} u'$
16.	arcctg x	$-\frac{1}{1+x^2}$	R	arcctg u	$-\frac{1}{1+u^2} u'$
17.	a^x	a ^x lna	R	a ^u	a ^u .lna.u'
18.	e^x	e ^x	R	e ^u	e ^u .u'
19.	lnx	$\frac{1}{x}$	R* ₊	lnu	$\frac{1}{u} \cdot u'$
20.	log_a x	$\frac{1}{x \ln a}$	R* ₊	log _a u	$\frac{1}{u \ln a} u'$
21.	u^v	(u ^v)' =	v . u ^{v-1} . u' + u ^v . v' . lnu		

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

LIMITE DE FUNCTII

$P(X)=a_0x^n + a_1x^{n-1} + \dots + a_n, a_0 \neq 0$ $Q(X)=b_0x^m + b_1x^{m-1} + \dots + b_n, b_0 \neq 0$

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{P(X)}{Q(X)} = \begin{cases} \begin{matrix} \mathbf{0} & n < m \\ \frac{a_0}{b_0} & n = m \\ \left(\frac{a_0}{b_0}\right)_{\infty} & n > m, \frac{a_0}{b_0} > 0 \\ \left(\frac{a_0}{b_0}\right)_{-\infty} & n > m, \frac{a_0}{b_0} < 0 \\ \left(\frac{a_0}{b_0}\right)_{(-\infty)^{n-m}} & n > m, n-m \text{ par} \\ \left(\frac{a_0}{b_0}\right)_{(-\infty)^{n-m}} & n > m, n-m \text{ impar} \end{matrix} \\ \begin{matrix} x \rightarrow \infty \\ x \rightarrow -\infty \end{matrix} \end{cases}$$

$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} P(x) = a_0(\pm\infty)^n$

$\lim_{x \rightarrow \infty} q^x = \begin{cases} \mathbf{0}, & \text{dacă } q \in (-1, 1) \\ \mathbf{1}, & \text{dacă } q = 1 \\ \infty, & \text{dacă } q > 1 \\ \text{nu există,} & \text{dacă } q \leq -1 \end{cases}$

$\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} tgx = -\infty$

$x > \frac{\pi}{2}$

$\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} tgx = +\infty$

$a > 1 \quad \lim_{x \rightarrow \infty} a^x = \infty \quad \lim_{x \rightarrow -\infty} a^x = 0 \quad \lim_{x \rightarrow \infty} \log_a x = \infty \quad \lim_{x \rightarrow 0} \log_a x = -\infty$

$x < \frac{\pi}{2}$

$a \in (0, 1) \quad \lim_{x \rightarrow \infty} \log_a x = -\infty \quad \lim_{x \rightarrow 0} \log_a x = \infty$

$a \in (0, 1) \quad \lim_{x \rightarrow \infty} a^x = 0 \quad \lim_{x \rightarrow -\infty} a^x = \infty$

$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} = 1$	$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{tgx}{x} = 1$	$\lim_{u(x) \rightarrow 0} \frac{\sin u(x)}{u(x)} = 1$	$\lim_{u(x) \rightarrow 0} \frac{tgu(x)}{u(x)} = 1$
$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\arcsin x}{x} = 1$	$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{arctgx}{x} = 1$	$\lim_{u(x) \rightarrow 0} \frac{\arcsin u(x)}{u(x)} = 1$	$\lim_{u(x) \rightarrow 0} \frac{arctgu(x)}{u(x)} = 1$
$\lim_{x \rightarrow 0} (1+x)^{\frac{1}{x}} = e$	$\lim_{x \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{x}\right)^x = e$	$\lim_{u(x) \rightarrow 0} (1+u(x))^{\frac{1}{u(x)}} = e$	$\lim_{u(x) \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{u(x)}\right)^{u(x)} = e$
$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1+x)}{x} = 1$	$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{a^x - 1}{x} = \ln a$	$\lim_{u(x) \rightarrow 0} \frac{\ln(1+u(x))}{u(x)} = 1$	$\lim_{u(x) \rightarrow 0} \frac{a^{u(x)} - 1}{u(x)} = \ln a$
$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1+x)^r - 1}{x} = r$	$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x^k}{a^x} = 0$	$\lim_{u(x) \rightarrow 0} \frac{(1+u(x))^r - 1}{u(x)} = r$	$\lim_{u(x) \rightarrow \infty} \frac{u(x)^k}{a^{u(x)}} = 0$
$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\ln x}{x^k} = 0$		$\lim_{u(x) \rightarrow \infty} \frac{\ln u(x)}{u(x)^k} = 0$	8

CURSUL II. METODE DE CALCUL AL INTEGRALELOR.**1. Formula de integrare prin părți.**

Teorema 1.1 Dacă $f, g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ sunt funcții derivabile cu derivatele continue, atunci funcțiile fg , $f'g$, fg' admit primitive și are loc relația: $\int f(x)g'(x)dx = f(x)g(x) - \int f'(x)g(x)dx$

Demonstrație: f, g derivabile $\Rightarrow f, g$ continue $\Rightarrow f'g, fg, fg'$ continue și deci admit primitive.
Cum $(fg)' = f'g + g'f$ rezultă prin integrare ceea ce trebuia de demonstrat.

Să se calculeze integralele:

1. $\int \ln x dx$	2. $\int x \ln x dx$	3. $\int x^2 \cdot \ln x dx$	4. $\int \frac{1}{x} \ln x dx$
5. $\int \frac{1}{x^2} \ln x dx$	6. $\int \frac{\ln(\ln x)}{x} dx$	7. $\int \ln^2 x dx$	8. $\int \ln(1 + \frac{2}{x}) dx$
9*. $\int \frac{\ln^3 x}{x^2} dx$	10. $\int \frac{\ln^2 x}{x^2} dx$	11. $\int \cos(\ln x) dx$	12. $\int \sin(\ln x) dx$
13. $\int (x^2 - 2x + 3) \ln x dx$	14. $\int x \ln(x-1) dx$	15. $\int \frac{x}{\sqrt{x^2+1}} \ln(1 + \sqrt{x^2+1}) dx$	
16*. $\int x \ln \frac{x-1}{x+1} dx$	17. $\int (x^2+1) \cdot e^x dx$	18. $\int x \cdot e^{-x} dx$	
19. $\int (x^2+2x) \cdot e^{3x} dx$	20. $\int x^2 \cdot e^x dx$	21. $\int x^2 \cdot e^{2x} dx$	
22*. $\int (x^3+5x^2-2) \cdot e^{2x} dx$	23. $\int x^2 \cdot e^{-x} dx$	24*. $\int \frac{3 \cdot 2^x + 2 \cdot e^x}{2^x} dx$	
25. $\int e^x \cdot \sin x dx$	26. $\int e^x \cdot \cos x dx$	27. $\int e^x \cdot \sin 2x dx$	
28. $\int e^x \cdot \cos 2x dx$	29. $\int x \cdot \sin x dx$	30. $\int x \cdot \cos x dx$	
31. $\int x^2 \cdot \sin x dx$	32. $\int x^2 \cdot \cos x dx$	33*. $\int x^2 \cdot \sin 2x dx$	
34*. $\int x^2 \cdot \cos 2x dx$	35. $\int x \cdot \sin^2 x dx$	36. $\int x \cdot \cos^2 x dx$	
37. $\int \frac{x}{\cos^2 x} dx$	38. $\int \frac{x}{\sin^2 x} dx$	39. $\int \frac{x \cdot \arcsin x}{\sqrt{1-x^2}} dx$	
40. $\int \frac{\arcsin x}{x^2} dx$	41*. $\int e^{-x} \cdot \sin^2 x dx$	42*. $\int \cos^2(\ln x) dx$	
43*. $\int x \cdot \sqrt{x^2-9} dx$	44*. $\int x \cdot \sqrt{x^2+16} dx$	45*. $\int x \cdot \sqrt{4-x^2} dx$	
46. $\int \sqrt{x} \ln x dx$	47*. $\int \frac{x^2-2x+5}{e^x} dx$		

Rezolvări:

$$1. \int \ln x dx = \int x' \ln x dx = x \cdot \ln x - \int x \cdot \frac{1}{x} dx = x \ln x - \int dx = x \ln x - x + C$$

$$2. \int x \cdot \ln x dx = \int \left(\frac{x^2}{2}\right)' \ln x dx = \frac{x^2}{2} \cdot \ln x - \int \frac{x^2}{2} \cdot \frac{1}{x} dx = \frac{x^2}{2} \ln x - \frac{1}{2} \int x dx = \frac{x^2}{2} \ln x - \frac{1}{4} x^2 + C$$

4.

$$\int \frac{1}{x} \ln x dx = \int (\ln x)' \ln x dx = (\ln x)^2 - \int \ln x \cdot \frac{1}{x} dx \Rightarrow 2 \int \ln x \cdot \frac{1}{x} dx = (\ln x)^2 \Rightarrow \int \frac{1}{x} \ln x dx = \frac{1}{2} (\ln x)^2 + C$$

Observație: La integralele care conțin funcția logaritmică nu se umblă la ea ci se scriu celelalte funcții ca f'

$$20. \int x^2 \cdot e^x dx = \int x^2 (e^x)' dx = x^2 e^x - \int 2x \cdot e^x dx = x^2 e^x - 2 \int x \cdot (e^x)' dx = x^2 e^x - 2[x \cdot e^x - \int e^x dx] = x^2 e^x - 2x \cdot e^x + 2e^x + C = e^x(x^2 - 2x + 2) + C$$

$$25. \int e^x \cdot \sin x dx = \int (e^x)' \sin x dx = e^x \sin x - \int e^x \cdot \cos x dx = e^x \sin x - [e^x \cdot \cos x - \int e^x \cdot (-\sin x) dx] \Rightarrow$$

$$\text{Notând cu } I \text{ integrala } \int e^x \cdot \sin x dx \text{ rezultă: } I = e^x \sin x - e^x \cos x - I \Rightarrow I = \frac{1}{2} e^x (\sin x - \cos x) + C$$

Observație: La integralele unde apare funcția exponențială, se va scrie aceasta ca f'

$$29. \int x \cdot \sin x dx = \int x \cdot (-\cos x)' dx = -x \cos x + \int \cos x dx = -x \cos x + \sin x + C$$

$$32. \int x^2 \cdot \cos x dx = \int x^2 \cdot (\sin x)' dx = x^2 \sin x - \int 2x \cdot \sin x dx = x^2 \sin x - 2(-x \cos x + \sin x) + C, \text{ vezi } 29$$

$$37. \int \frac{x}{\cos^2 x} dx = \int (tg x)' \cdot x dx = x \cdot tg x - \int tg x dx = x \cdot tg x - (-\ln|\cos x|) = x \cdot tg x + \ln|\cos x| + C$$

Observație: La integralele care conțin funcții polinomiale și funcții trigonometrice nu se va umbla la funcțiile polinomiale ci doar la funcțiile trigonometrice care se vor scrie ca f'

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

$$41^*. \text{ Se știe că: } \cos 2x = 1 - 2\sin^2 x \Rightarrow \sin^2 x = \frac{1 - \cos 2x}{2} \Rightarrow$$

$$\int e^{-x} \cdot \sin^2 x dx = \int e^{-x} \cdot \left(\frac{1 - \cos 2x}{2} \right) dx = \frac{1}{2} \int e^{-x} dx - \frac{1}{2} \int e^{-x} \cos 2x dx = \frac{-e^{-x}}{2} - \frac{1}{2} I$$

$$I = \int e^{-x} \cos 2x dx = \int e^{-x} \left(\frac{\sin 2x}{2} \right)' dx = \frac{1}{2} e^{-x} \sin 2x - \int (-e^{-x}) \frac{\sin 2x}{2} dx = \frac{1}{2} e^{-x} \sin 2x + \frac{1}{2} \int e^{-x} \sin 2x dx =$$

$$= \frac{1}{2} e^{-x} \sin 2x + \frac{1}{2} \int e^{-x} \left(\frac{-\cos 2x}{2} \right)' dx = \frac{1}{2} e^{-x} \sin 2x - \frac{e^{-x} \cos 2x}{4} + \frac{1}{4} \int e^{-x} \cos 2x dx$$

$$\Rightarrow I = \frac{1}{2} e^{-x} \sin 2x - \frac{e^{-x} \cos 2x}{4} + \frac{1}{4} I \Rightarrow I = \frac{4}{3} \left(\frac{1}{2} e^{-x} \sin 2x - \frac{e^{-x} \cos 2x}{4} \right) + C$$

CURSUL III. METODE DE CALCUL AL INTEGRALELOR**2. FORMULA SCHIMBĂRII DE VARIABILĂ (SAU METODA SUBSTITUȚIEI).**

Teoremă: Fie I, J intervale din $\mathbf{R}$ și $\varphi : I \rightarrow J, f : J \rightarrow \mathbf{R}$, funcții cu proprietățile :

1) φ este derivabilă pe I ;

2) f admite primitive. (Fie F o primitivă a sa.)

Atunci funcția $(f \circ \varphi) \varphi'$ admite primitive, iar funcția $F \circ \varphi$ este o primitivă a lui $(f \circ \varphi) \varphi'$ adică:

$$\int f(\varphi(t)) \cdot \varphi'(t) dt = F \circ \varphi + C$$

Să se calculeze integralele:

1. $\int (ax+b)^n dx$

2. $\int (2x-1)^9 dx$

3. $\int x(2x-1)^9 dx$

4. $\int x(5x^2-3)^7 dx$

5. $\int x^2(x^3+1)^6 dx$

6. $\int x^k(x^{k+1}+1)^n dx$

7. $\int x \cdot 7^{x^2} dx$

8. $\int \frac{e^x}{e^x+1} dx$

9. $\int \frac{e^x}{e^{2x}+1} dx$

10. $\int e^{\sqrt{x}} dx$

11. $\int \frac{e^{\sqrt{x}}}{\sqrt{x}} dx$

12. $\int \frac{e^{2x}}{e^x-1} dx$

13. $\int \frac{e^{3x}}{e^{2x}-1} dx$

14. $\int x\sqrt{x-1} dx$

15. $\int \sqrt{2x+5} dx$

16. $\int x\sqrt{1+x^2} dx$

17. $\int x^3\sqrt{1-x^4} dx$

18. $\int x^2\sqrt[3]{x^3+2} dx$

19. $\int \sqrt[3]{2x+5} dx$

20. $\int \sqrt{x^2-6x-7} dx$

21. $\int \sqrt{-x^2-x+2} dx$

22. $\int \frac{\sqrt{\ln x}}{x} dx$

23. $\int \frac{\ln \sqrt{x}}{x} dx$

24. $\int \sqrt{x} \ln x dx$

25. $\int \frac{x-2\sqrt{x}}{\sqrt[3]{x}} dx$

26. $\int \frac{(1-x)^2}{x\sqrt{x}} dx$

27. $\int \frac{1}{\sqrt{4x^2+2x-3}} dx$

28. $\int \frac{1}{\sqrt{-x^2+3x+4}} dx$

29. $\int \frac{x}{\sqrt[4]{x+1}} dx$

30. $\int \frac{x}{\sqrt{x^2+1}} dx$

31. $\int \frac{1}{x(1+\ln x)^4} dx$

32. $\int \frac{1}{x(\ln^2 x+8)} dx$

33. $\int \frac{1}{x\sqrt{3-\ln^2 x}} dx$

34. $\int \frac{1}{x \ln x} dx$

35. $\int \frac{\sqrt[3]{1+\ln x}}{x} dx$

36. $\int x^3 \sqrt{x^2+2} dx$

37. $\int \frac{1}{x(2005+\ln x)^{2006}} dx$

38. $\int \frac{1}{x\sqrt{x^2-1}} dx$

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

Rezolvări:

$$1. \int (ax+b)^n dx = \int t^n \frac{dt}{a} = \frac{1}{a} \frac{t^{n+1}}{n+1} + C = \frac{(ax+b)^{n+1}}{a(n+1)} + C \quad \text{unde } ax+b=t \Rightarrow adx=dt \quad dx=\frac{dt}{a}$$

$$2. \int (2x-1)^9 dx = \int t^9 \frac{dt}{2} = \frac{t^{10}}{20} + C = \frac{(2x-1)^{10}}{20} + C \quad \text{unde } 2x-1=t \Rightarrow 2dx=dt$$

$$3. \int x(2x-1)^9 dx = \int \frac{t+1}{2} \cdot t^9 dt = \frac{1}{2} \int (t^{10} + t^9) dt = \frac{t^{11}}{22} + \frac{t^{10}}{20} + C = \frac{(2x-1)^{11}}{22} + \frac{(2x-1)^{10}}{20} + C$$

$$4. \int x(5x^2-3)^7 dx = \int t^7 \cdot \frac{dt}{10} = \frac{1}{10} \cdot \frac{t^8}{8} + C = \frac{(5x^2-3)^8}{80} + C, \text{ unde } 5x^2-3=t \Rightarrow 10x dx = dt$$

$$7. \int x \cdot 7^{x^2} dx = \int 7^t \frac{dt}{2} = \frac{1}{2} \frac{7^t}{\ln 7} + C = \frac{1}{2} \frac{7^{x^2}}{\ln 7} + C, \text{ unde } x^2=t, 2x dx = dt$$

$$8. \int \frac{e^x}{e^x+1} dx \quad \text{Notăm: } e^x+1=t \Rightarrow e^x dx = dt \Rightarrow \int \frac{e^x}{e^x+1} dx = \int \frac{1}{t} dt = \ln t + C = \ln(e^x+1) + C$$

$$15. \int \sqrt{2x+5} dx \quad \text{Notăm: } \sqrt{2x+5}=t \text{ sau } 2x+5=t^2 \Rightarrow 2dx=2t dt \Rightarrow dx=t dt$$

$$\int \sqrt{2x+5} dx = \int t \cdot t dt = \frac{t^3}{3} + C = \frac{\sqrt{2x+5}^3}{3} + C$$

$$20. \int \sqrt{x^2-6x-7} dx = \sqrt{(x-3)^2 - \left(\frac{8}{2}\right)^2} = \frac{x-3}{2} \sqrt{x^2-6x-7} - \frac{16}{2} \ln|x-3+\sqrt{x^2-6x-7}| + C$$

deoarece:

$$\boxed{ax^2+bx+c = a \left[\left(x + \frac{b}{2a}\right)^2 - \left(\frac{\sqrt{\Delta}}{2a}\right)^2 \right] \text{ dacă } \Delta > 0 \text{ sau}} \\ \boxed{ax^2+bx+c = a \left[\left(x + \frac{b}{2a}\right)^2 + \left(\frac{\sqrt{-\Delta}}{2a}\right)^2 \right] \text{ dacă } \Delta < 0}$$

$$23. \int \frac{\ln \sqrt{x}}{x} dx = \int \frac{\ln t}{t^2} \cdot 2t dt = 2 \int \frac{\ln t}{t} dt = 2 \int z dz \text{ deoarece } x=t^2 \Rightarrow dx=2t dt, \ln t=z \Rightarrow \frac{1}{t} dt = dz \Rightarrow$$

$$\int \frac{\ln \sqrt{x}}{x} dx = 2 \frac{z^2}{2} = (\ln t)^2 = (\ln \sqrt{x})^2 + C$$

28

$$\int \frac{1}{\sqrt{-x^2+3x+4}} dx = \int \frac{1}{\sqrt{\left(\frac{5}{2}\right)^2 - \left(x - \frac{3}{2}\right)^2}} dx = \arcsin \frac{2x-3}{\frac{5}{2}} + C = \arcsin \frac{2x-3}{5} + C, \text{ putem nota } \frac{2x-3}{2} \text{ cu } t$$

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

INTEGRAREA FUNCȚIILOR TRIGONOMETRICE

Calculul integralelor trigonometrice se poate face fie folosind **formula integrării prin părți**, fie **metoda substituției**. În acest caz se pot face substituțiile:

1. Dacă funcția este impară în $\sin x$, $R(-\sin x, \cos x) = -R(\sin x, \cos x)$ atunci $\cos x = t$.
2. Dacă funcția este impară în $\cos x$, $R(\sin x, -\cos x) = -R(\sin x, \cos x)$ atunci $\sin x = t$.
3. Dacă funcția este pară în raport cu ambele variabile $R(-\sin x, -\cos x)$ atunci $\operatorname{tg} x = t$.
4. Dacă o funcție nu se încadrează în cazurile 1,2,3, atunci se utilizează substituțiile universale:

$$\sin x = \frac{2t}{1+t^2}, \cos x = \frac{1-t^2}{1+t^2} \text{ unde } t = \operatorname{tg} \frac{x}{2}$$

5. Se mai pot folosi și alte formule trigonometrice:

$$\sin 2x = 2 \sin x \cdot \cos x, \sin^2 x = \frac{1 - \cos 2x}{2}, \cos^2 x = \frac{1 + \cos 2x}{2}$$

Să se calculeze:

1. $\int \sin^3 x \cdot \cos x dx$
2. $\int \cos^3 x \cdot \sin 2x dx$
3. $\int \sin(2x + 5) dx$
4. $\int \sin^3 x \cdot \cos^2 x dx$
5. $\int (\operatorname{tg} x + \operatorname{tg}^3 x) dx$
6. $\int \frac{\cos x}{1 + \sin^2 x} dx$
7. $\int \frac{\sin^3 x}{\cos x} dx$
8. $\int \frac{1}{\sqrt{x}} \cos \sqrt{x} dx$
9. $\int \frac{x}{1 - \cos x} dx$
10. $\int \sin^3 x dx$
11. $\int \cos^3 x dx$
12. $\int \frac{\arcsin x}{\sqrt{1-x^2}} dx$
13. $\int \frac{\sin x}{\cos^2 x - 4} dx$
14. $\int \frac{\sin 2x}{\sqrt{1 - (\cos^2 x)^2}} dx$
15. $\int \frac{1}{\sqrt{1-x^2} \cdot \arcsin^2 x} dx$
16. $\int \frac{1}{\sin x} dx$
17. $\int \frac{1}{\cos x} dx$
18. $\int \sin^{10} x \cdot \cos^3 x dx$
19. $\int \frac{1}{\sqrt{1-x^2} \cdot (2005 + \arcsin x)^{2006}} dx$
20. $\int \frac{(\operatorname{arctg} x)^{2006}}{1+x^2} dx$

Rezolvări:

$$1. \text{ Notăm } \sin x = t \Rightarrow \cos x dx = dt \Rightarrow \int \sin^3 x \cdot \cos x dx = \int t^3 dt = \frac{t^4}{4} + C = \frac{\cos^4 x}{4} + C$$

$$2. \text{ Notăm } \cos x = t \Rightarrow -\sin x dx = dt$$

$$\int \cos^3 x \cdot \sin 2x dx = \int \cos^3 x \cdot 2 \sin x \cos x dx = 2 \int \cos^4 x \sin x dx = -2 \int t^4 dt = -2 \cdot \frac{t^5}{5} + C = -\frac{2}{5} \cdot \cos^5 x + C$$

$$10. \int \sin^3 x dx = \int \sin x \sin^2 x dx = \int \sin x (1 - \cos^2 x) dx = -\int (1 - t^2) dt = -t + \frac{t^3}{3} + C = -\cos x + \frac{\cos^3 x}{3} + C$$

$$12. \int \frac{\arcsin x}{\sqrt{1-x^2}} dx \text{ Notăm cu } t \text{ pe } \arcsin x \Rightarrow (\arcsin x)' = \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} \Rightarrow \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} dx = dt \Rightarrow$$

$$\int \frac{\arcsin x}{\sqrt{1-x^2}} dx = \int t dt = \frac{t^2}{2} + C = \frac{(\arcsin x)^2}{2} + C$$

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

CURSUL IV. INTEGRAREA FUNCȚIILOR RAȚIONALE

Definiție: O funcție $f:I \rightarrow \mathbb{R}$, I interval, se numește rațională dacă $R(x) =$

$$\frac{f(x)}{g(x)}, g(x) \neq 0, x \in I, \text{ unde } f, g \text{ sunt funcții polinomiale.}$$

Dacă $\text{grad } f \geq \text{grad } g$, atunci se efectuează împărțirea lui f la $g \Rightarrow f = gq + r$, $0 \leq \text{grad } r < \text{grad } g$ și deci

$$R(x) = \frac{f(x)}{g(x)} = q(x) + \frac{r(x)}{g(x)}. \text{ Pentru } R(x) \text{ se face scrierea ca sumă de funcții raționale simple.}$$

$$1. \int \frac{1}{ax+b} dx = \frac{1}{a} \ln|ax+b| + C$$

$$\text{Ex. } \int \frac{1}{2x-7} dx = \frac{1}{2} \ln|2x-7| + C$$

$$2. \int \frac{1}{(ax+b)^n} dx = -\frac{1}{(n-1)(ax+b)^{n-1}} \cdot \frac{1}{a} + C$$

$$\text{Ex } \int \frac{1}{(3x+8)^7} dx = -\frac{1}{6(3x+8)^6} \cdot \frac{1}{3} + C$$

$$3. \int \frac{1}{x^2+a^2} dx = \frac{1}{a} \arctg \frac{x}{a} + C$$

$$\text{Ex } \int \frac{1}{x^2+5^2} dx = \frac{1}{5} \arctg \frac{x}{5} + C$$

$$4. \int \frac{1}{x^2-a^2} dx = \frac{1}{2a} \ln \left| \frac{x-a}{x+a} \right| + C$$

$$\text{Ex } \int \frac{1}{x^2-25} dx = \frac{1}{10} \ln \left| \frac{x-5}{x+5} \right| + C$$

$$5^* \int \frac{1}{(x^2+a^2)^2} dx = \frac{1}{a^2} \int \frac{x^2+a^2-x^2}{(x^2+a^2)^2} + C = \frac{1}{a^2} \int \frac{1}{x^2+a^2} dx - \frac{1}{a^2} \int x \cdot \left(\frac{-1}{2(x^2+a^2)} \right)' dx$$

$$\text{Ex. } \int \frac{1}{(x^2+16)^2} dx = \int \frac{x^2+16-x^2}{(x^2+16)^2} + C = \frac{1}{16} \int \frac{1}{x^2+16} dx - \frac{1}{16} \int x \cdot \left(\frac{-1}{2(x^2+16)} \right)' dx$$

$$\frac{1}{16} \cdot \frac{1}{4} \arctg \frac{x}{4} - \frac{1}{16} \left[-\frac{x}{2x^2+32} + \int \frac{1}{2(x^2+4^2)} \right]$$

$$6. \int \frac{1}{ax^2+bx+c} dx = \begin{cases} \int \frac{1}{a \left[\left(x + \frac{b}{2a} \right)^2 - \left(\frac{\sqrt{\Delta}}{2a} \right)^2 \right]} dx, & \Delta > 0 \\ \int \frac{1}{a \left[\left(x + \frac{b}{2a} \right)^2 + \left(\frac{\sqrt{-\Delta}}{2a} \right)^2 \right]} dx, & \Delta < 0 \end{cases}$$

$$\text{Ex. } \int \frac{1}{4x^2-5x+1} dx = \int \frac{1}{4 \left[\left(x - \frac{5}{8} \right)^2 - \left(\frac{3}{8} \right)^2 \right]} dx = \frac{1}{4} \cdot \frac{1}{2 \cdot \frac{3}{8}} \ln \left| \frac{x - \frac{5}{8} - \frac{3}{8}}{x - \frac{5}{8} + \frac{3}{8}} \right| + C = \frac{1}{3} \ln \left| \frac{8x-8}{8x-2} \right| + C$$

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

$$\text{Ex. } \int \frac{1}{x^2 + 4x + 5} dx = \int \frac{1}{(x+2)^2 + 1} dx = \arctg(x+1) + C$$

$$7. \int \frac{2ax+b}{ax^2+bx+c} dx = \ln|ax^2+bx+c| + C$$

$$\text{Ex. } \int \frac{8x-6}{4x^2-6x+7} dx = \ln|4x^2-6x+7| + C$$

$$8^*. \int \frac{Ax+B}{ax^2+bx+c} dx = \int \frac{m(2ax+b)+n}{ax^2+bx+c} dx = m \cdot \ln|ax^2+bx+c| + n \cdot \int \frac{1}{ax^2+bx+c} dx$$

Ex.

$$\int \frac{3x+4}{2x^2+5x-4} dx = \int \frac{\frac{3}{4} \cdot (4x+5) + 4 - \frac{15}{4}}{2x^2+5x-4} dx = \frac{3}{4} \ln|2x^2+5x-4| + \frac{1}{4} \int \frac{1}{2x^2+5x-4} dx =$$

$$\frac{3}{4} \ln|2x^2+5x-4| + \frac{1}{4} \int \frac{1}{2 \left[\left(x + \frac{5}{4}\right)^2 - \left(\frac{\sqrt{57}}{4}\right)^2 \right]} dx = \frac{3}{4} \ln|2x^2+5x-4| + \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2 \cdot \frac{\sqrt{57}}{4}} \ln \left| \frac{4x+5-\sqrt{57}}{4x+5+\sqrt{57}} \right| + C$$

Să se calculeze:

$$1. \int \frac{1}{3x+5} dx$$

$$2. \int \frac{2x+3}{2x+1} dx$$

$$3. \int \frac{x}{x+4} dx$$

$$4. \int \frac{1-3x}{2x+3} dx$$

$$5. \int \frac{1}{(2x+3)^{2005}} dx$$

$$6. \int \frac{1}{x^2-9} dx$$

$$7. \int \frac{1}{x^2+4} dx$$

$$8. \int \frac{x^2}{x^2-2} dx$$

$$9. \int \frac{x^2}{x^2+1} dx$$

$$10. \int \frac{1}{3x^2+5} dx$$

$$11. \int \frac{1}{(x-1)(x-2)} dx$$

$$12. \int \frac{1}{(x+1)(x+2)} dx$$

$$13. \int \frac{1}{x(x+2)} dx$$

$$14. \int \frac{1}{x^2-3x+2} dx$$

$$15. \int \frac{1}{2x^2-x-3} dx$$

$$16. \int \frac{1}{3x^2+x+1} dx$$

$$17. \int \frac{1}{x^2-2x+5} dx$$

$$18. \int \frac{4x-3}{2x^2-3x+1} dx$$

$$19. \int \frac{6x-2}{3x^2-2x+5} dx$$

$$20. \int \frac{3x-2}{x^2-5x+6} dx$$

$$21. \int \frac{5x-2}{x^2+4} dx$$

$$22. \int \frac{x+1}{x^2+2x+10} dx$$

$$23. \int \frac{x^2}{x^6-3} dx$$

$$24. \int \frac{x}{x^4 + \frac{1}{4}} dx$$

$$25. \int \frac{2x}{1+x^4} dx$$

$$26. \int \frac{x^3}{1+x^8} dx$$

$$27. \int \frac{x^3}{(x-1)^{12}} dx$$

$$28. \int \frac{x}{(x-1)^{10}} dx$$

CURS RAPID DE APROFUNDARE LA MATEMATICĂ

29. $\int \frac{x^2}{x^6 + 4} dx$

Rezolvări.

23. Notăm x^3 cu $t \Rightarrow 3x^2 dx = dt \Rightarrow$

$$\int \frac{x^2}{x^6 - 3} dx = \int \frac{1}{t^2 - 3} \cdot \frac{dt}{3} = \frac{1}{3} \cdot \frac{1}{2\sqrt{3}} \ln \left| \frac{t - \sqrt{3}}{t + \sqrt{3}} \right| + C = \frac{1}{6\sqrt{3}} \ln \left| \frac{x^3 - \sqrt{3}}{x^3 + \sqrt{3}} \right| + C$$

26. Notăm pe x^4 cu $t \Rightarrow 4x^3 dx = dt \Rightarrow$

$$\int \frac{x^3}{1 + x^8} dx = \int \frac{1}{t^2 + 1} \cdot \frac{dt}{4} = \frac{1}{4} \cdot \arctg t + C = \frac{1}{4} \arctg x^4 + C$$

27. Notăm pe $x-1$ cu $t \Rightarrow x=t+1 \Rightarrow dx=dt \Rightarrow$

$$\int \frac{x^3}{(x-1)^{12}} dx = \int \frac{(t+1)^3}{t^{12}} dt = \int \frac{t^3 + 3t^2 + 3t + 1}{t^{12}} dt = \int (t^{-9} + 3t^{-10} + 3t^{-11} + t^{-12}) dt = \frac{t^{-8}}{-8} + 3 \frac{t^{-9}}{-9} + 3 \frac{t^{-10}}{-10} + \frac{t^{-11}}{-11} + C$$

$$= -\frac{1}{8(x-1)^8} - \frac{1}{3(x-1)^9} - \frac{3}{10(x-1)^{10}} - \frac{1}{11(x-1)^{11}} + C$$

28. Notăm pe $x-1$ cu $t \Rightarrow$

$$\int \frac{x}{(x-1)^{10}} dx = \int \frac{t+1}{t^{10}} dt = \int t^{-9} dt + \int t^{-10} dt = \frac{t^{-8}}{-8} + \frac{t^{-9}}{-9} + C = -\frac{1}{8(x-1)^8} - \frac{1}{9(x-1)^9} + C$$

Să se calculeze integralele folosind descompunerea în fracții raționale simple.

30. $\int \frac{x-4}{(x-2) \cdot (x-3)} dx$ 31. $\int \frac{1}{(x+2) \cdot (x+5)} dx$ 32. $\int \frac{x^2 + 5x + 7}{x+3} dx$ 33. $\int \frac{(x+1)^3}{x^2 - x} dx$

34. $\int \frac{x^3}{x-2} dx$ 34. $\int \frac{x^2 + 1}{x-1} dx$ 35. $\int \frac{x^4 + x + 1}{x-1} dx$ 36. $\int \frac{1}{x^2 - 2x} dx$

37. $\int \frac{1}{x^2 + 4x} dx$ 38. $\int \frac{x}{x^2 - 6x + 5} dx$ 39. $\int \frac{1}{6x^3 - 7x^2 - 3x} dx$ 40. $\int \frac{1}{x(x+1)(x+2)} dx$

41. $\int \frac{x^2 + x + 2}{(x+1)(x^2 + 1)} dx$ 42. $\int \frac{x^2 - 3x + 2}{x^3 + 2x^2 + x} dx$ 43. $\int \frac{x^3 - 2x^2 + 4}{x^2(x-2)^2} dx$ 44. $\int \frac{1}{x^4 - x^2} dx$

45. $\int \frac{x}{(x+1)(x+3)(x+5)} dx$